

Szántai Sárközi Ambrus
Magyar Árnyékolástechnikai Vállalkozások Egyesülete

Nyílászáró- és árnyékolástechnikai szerelő

Első olvasatra lehet, hogy sokaknak furcsának tűnik ez a párosítás, pedig a szakmai oktatásnak és az OKJ-be sorolt vizsgának, valamint az ennek következményeként megszerezhető végzettségnek ez a pontos megnevezése. A kívülállóknak ez semmit sem jelent, de a szakmán belül tevékenykedőknek érdemes végiggondolni az előzményeket és a jelen helyzetet. Tárgyilagossá elemzés esetén viszonylag jól láthatóvá tehető az árnyékolástechnika fejlődésének a jövője.

A szakma átalakulása a rendszerváltozás után

Magyarországon 1990-ig csendesen meghúzódva, kisiparosi tevékenység keretei között végeztük a redőnyök készítését és javítását. Soha nem volt ez a szakma az építőipar jelentős részarányát képviselő tevékenység sem nélkülözhetetlensége, de értékében kifejezhető volumene miatt sem. Igaz ugyan, hogy voltak rövid időszakok, amikor úgy tűnt, mintha megnőtt volna a társadalmi szükséglet a redőnyök iránt, és ez mintha felértékelte volna a szakmánkat. Ezt az illúziót 1975-ben a műanyag redőny magyarországi gyártása és egy-két éven belüli népszerűsége okozta, amelynek még egy újabb hulláma a relaxák és az ún. miniváltozat megjelenése volt. Ezek elsősorban a hagyományos megoldásokon túl a redőnyszekrény nélküli ablakokra jelentettek megoldást.

Visszatekintve az a helyzet a mai állapotokkal összehasonlítva a viszonylag kisszámú redőnyös számára a prosperitás ideje volt, de a szabályozók már előrevetítették az elkerülhetetlen hanyatlást. Az 1977-ben megjelent ipartörvény – igaz, sok más szakmával egyidejűleg – szakmai képzettség nélkül végezhető ún. szabad iparrá változtatta a redőnyös kisipart. Ekkor indult meg a szakmai szempontból vizsgált felhígulás, ami sajnos természetes módon magával hozta a „szerencselovagok” benyomulását. Ők már nem felelős tevékenységet akartak végezni, hanem a könnyű pénzszerzés lehetőségét látták meg, amit akár csalárd módon is elérhetnek.

„Áldásos” tevékenységük – amelyek időről időre a bűnügyi hírekben jelentek meg – hihetetlen károkat okozott a szakma társadalmi megítélése, elfogadottsága területén.

Új rendszer, új igények, új feltételek

1990-ben az átalakulás első éveiben a szakma technológiai szempontból nem változott jelentősen. A megszűnő munkahelyek miatt azonban csökkent a kereslet, de ennél még nagyobb hátrányt jelentett a szélhámosság megjelenése. Legelterjedtebb módszerük a jelentős árkedvezmény és a részletfizetési lehetőség ígérete volt. Az 1992-re már 32%-osra felpörgő infláció világában minden józanul gondolkodó embernek az ilyen ajánlaton legalábbis érdemes lett volna elgondolkodnia. A szakma alakulására ekkor senki sem figyelt, bár voltak kísérletek arra, hogy valamilyen törvényes keretek közé tereljék a szereplőket. Ennek első lépéseként 1993-tól „Redőny, relaxa készítő és javítószakmai képzés” megszerzéséhez kötötték az engedélyek kiadását, ami egészen 2005-ig volt érvényben.

Szakmai szerveződés igénye

Az Európai Unióba történő belépésünk előtt fogalmazódott meg a szakma gyakorlóinak körében egy érdekvédelmi szervezet megalakítása, amely a hazai gyártók és forgalmazók védelmét kívánta szolgálni. A történet ismert: 2003-ban megalakult az ÉVOSZ keretein belül a MATT, illetve önálló jogi személyiségű egyesületként a MÁR. Mindkét társulat óriási lelkesedéssel és elszántsággal látott hozzá a kitűzött céljainak megvalósításához. Sok nehézséggel teli, de mégis virágzó időszaka volt ez az árnyékolástechnikai szakmának. Konferenciák, kiállítások, szakmai anyagok és aktív vállalkozók hittel végzett önkéntes munkája jellemezte az első éveket.

Természetesen a belső ellentmondások, üzleti és egyéb érdekellentétek hamar a felszínre kerültek, ame-

lyek időről időre megakasztották az egyébként mindenki által elfogadott célok megvalósítását.

A magyar piaci kereslet valósága és a szakma reputációját megalapozó minőségi árnyékolástechnikai termékek elterjesztésének ellentéte állandó vita forrása volt, és még ma is az. Mindkét szempont mellett racionális érvek sorakoztathatóak fel, de vizsgálata, értékelése nem feladata ennek az írásnak.

Szakmai oktatás

A két árnyékolástechnikai szervezet működésének első időszakában fogalmazódott meg a legfontosabb célok között a szakmai oktatás. Az ÉVOSZ-ban tevékenykedő kollégák a németországi szakmai kapcsolataikra építve megszerezett elméleti tananyagot állították össze, amit könyv formájában is megjelentettek. A MÁR csapata az oktatás jogi háttérének és intézményesítésének megteremtését helyezte előtérbe. A meginduló felnőttképzések első és kedvezőtlennek tűnő tapasztalatai után deklarálták, hogy az állami keretek között folytatott szakmai oktatást tekintik elsődlegesnek. Ezért kötött a MÁR együttműködési megállapodást az Építőipari TISZK-vel, ami ma is hatályos.

2007-ben indult meg az árnyékolástechnikai szerelő OKJ-s vizsgáztatás. A felkészítő tanfolyamokat először a

ZOLLUX Kft. bonyolította le hatalmas érdeklődés mellett, és a körülményekre figyelemmel magas színvonalon.

A felkészítés és a vizsgáztatás teljes folyamatába több lelkes önkéntes kolléga bekapcsolódott, aminek a segítségével országosan ismertté vált a szakmai végzettség megszerzésének a lehetősége. A vizsgák iránti igény növekedését erősítették a TEÁOR-számok 2008-as harmonizációja, illetve az ezt követő államigazgatási eljárások körül kialakuló anomáliák. A cégbíróságok és az önkormányzatok túlbuzgó hivatalnokai félreértelmezték a feladatukat. Az európai uniós jogharmonizációt szolgáló technikai lépést nagyon sok esetben a működő vállalkozások felülvizsgálatára kívánták felhasználni. Szakmai végzettség igazolását követelték több évtizede működő cégek vezetőitől, ami őket a szakmai vizsgára felkészítők irányába terelte. Ennek következményeként óriásira nőtt az OKJ-s tanfolyamon részt vevők száma, ami érthetően fellazította a szakmaiságot. Egy idő után a folyamat „bizonyítványgyárrá” degradálódott, mert szinte minden résztvevő a megnövekedett igény kielégítésében és az létrejövő nagyobb részesedésben vált érdekeltté.

Az „ablakosok” térnyerése

Ezt a folyamatot a 2010-es év tetőzte be, amikor volt

olyan árnyékolástechnikai kurzus, ahol kizárólag nyílászáró-forgalmazók és -beépítők vizsgáltak. Nagy volt a felzúdulás a szakmán belül, de végül is minden teljesen jogszerűen zajlott. Bárki elvégezhet ugyanis egy szakmát, ha megfelel a feltételeknek és sikeresen vizsgázik. Sőt! Végül is még ez egy pozitív iránynak is tekinthető, mert jól ismert volt, hogy az ablakcserék során egyidejűleg beépítik a redőnyöket is. Ha már így van, miért ne tegyék ezt valamilyen ismeretek birtokában? Az egy másik vetülete a dolognak, hogy ez viszont jelentősen szűkítette egyes kizárólag árnyékolástechnikával foglalkozó vállalkozások piaci lehetőségét.

A vizsgabizottságokban 2007-től végzett tevékenységem és az ebből eredő tapasztalataim alapján ekkor javasoltam a kizárólagosan árnyékolástechnikai vállalkozásoknak, hogy számukra is nyitva áll a nyílászárópiac!

Ezt természetesen maguk is felismerték, és egyre többen egyidejűleg végezték el az akkor még két különálló OKJ-s tanfolyamot.

Ebben az időben ez még a gyakorlat követése volt, de mára a fordított hatása is egyértelműen bizonyítható. Hogy ez miért alakult így? Nos, erre talán a legjobban a 21. század elején felerősödő és hazánkban is

követelménnyé váló energiatakarékossági törekvések adnak magyarázatot. Az egyre fogyó és (akkor) dráguló energiahordozók miatt minden területen megindult a megtakarítási láz.

Ennek leglátványosabb terepei a lakóépületek, kiváltképpen a panelházak voltak. Az ablakcserék és a homlokzati hőszigetelések jelentették az államilag is támogatott felújítások legnagyobb részét. Fellendült a nyílászárópiac, mert egzakt adatokkal bizonyíthatóvá vált a megtakarítható energia.

Az árnyékolók téli és nyári energiamegtakarító szerepéről, adatairól rengeteg tanulmányt írtunk. Konferenciákat tartottunk az érintett szereplőknek (a tervezőknek, fogyasztóknak, az állami szervezeteknek).

A termékeink mégis háttérbe szorultak. Nem kizárólagosan, de talán nagy szerepe volt ebben az ablakosok egyik tisztességesnek nem nevezhető, megtevesztő, de mindenképpen sikeres üzleti fogásának, amely szerint az ablakok beépítéséhez ajándék redőnyt ígértek.

Az ablakbeépítők eluralták a piacot, de a szakoktatás területén is átvették az elsőbbséget. Ma már a 2012-ben módosított OKJ szerint a címben szereplő megnevezéssel oktatják az árnyékolástechnikát. Annyit azért sikerült elérni, hogy a belső szárazépítők (gipszkarto-

nosok) helyett most a homlokzati hőszigetelők rész-képzése az árnyékolástechnika.

Hiába a fejlett alapanyagok sokasága, a legkorszerűbb elektronika, az intelligens rendszer kompatibilitása, az árnyékolástechnikai termékek körében az ablakok iránti igény mindent felülír.

A kialakult helyzet hatása az egyesület működésére

Az árnyékolástechnikai termékek egy jelentős részét, elsősorban a redőnyöket ma már jelentős számban az ablakforgalmazók értékesítik. Nem meglepő ezért, hogy a redőnyökkel kapcsolatos panaszok egy része ezekkel a vállalkozásokkal szemben merül fel.

A szakvélemények kérése és egyéb fogyasztói kifogások így az egyesületünkhöz csatornázódnak be. Ezért szaporodnak a nyílászáró forgalmazó cégekkel kapcsolatos ügyek, ami felveti a szervezetbe való betagozódásuk lehetőségét, igényét.

Ez végül is nem ördögtől való gondolat, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy az ablakbeépítés és az árnyékolástechnikai termékek értékesítése milyen mértékben fonódott össze.

A termékek minősége és a fogyasztói biztonság, nemkülönben a gyártók, forgalmazók és beépítők felelőssége határvonalainak a pontos kijelölése ellenben megkívánja a ma még kissé kusza helyzet tisztázását.

Az első, ami jól látható, és nem szorul különösebb magyarázatra, az a gyártók és a beépítők (vizonteladók) elkülönülése. A nyílászárók területén ez talán pregnánsabban jelenik meg: ritka az olyan ablakgyártó, amelyik maga építi be a termékeit.

(Hasonlóan más iparágakhoz, ahol ez a felosztás természetes. Pl. a gépkocsigyártók sem forgalmazzák és javítják közvetlenül a termékeiket.)

Az árnyékolástechnikai termékek területén is polarizálódott a szakma: a nagyobb gyártókra, nagykereskedőkre és a forgalmazókra, beépítőkre.

A gyártók, nagykereskedők is két csoportba sorolhatók: – Az egyikbe a jelentősebb tőkeerővel rendelkező, elsősorban német hátterű cégek tartoznak. Ők a minőségi árnyékolástechnikai termékek előtérbe helyezésében érdekeltek.

– A másik oldalon a korlátozott anyagi lehetőségekkel rendelkező hazai vásárlókra építő cégek, ahol egyes esetekben, akár a minőség feláldozásával is, de kialakult egy kíméletlen árverseny.

Ezt tetézi a beépítők közötti verseny, amelyet az engedély és közterhek nélkül dolgozók további árletörő hatása generál.

A következmények nélküli tevékenységek irreális tartományba süllyesztették a piaci árakat, amivel jelentős mértékben elősegítették a redőnyök bónusz-jellegéről kialakított értékelést. Ezek után ne csodálkozunk, ha az képzet alakul ki sok megrendelőben, hogy redőny csak hab a tortán.

Természetesen ennél sokkal árnyaltabb a kép, de az alapvető érdekellentétek strukturális határai nagyjából ezeken a pontokon jelennek meg élesen.

A nyílászárókkal és az árnyékolókkal kapcsolatos konkrét kérdések a szakmai oktatásban, az érdekképviselet egyes eseteiben és más területeken is különböző elvárásokat ébresztenek. A közösíthető érdekek ennek ellenére jó alapot adhatnak a két termék forgalmazóinak szorosabb együttműködéséhez. Valószínűsíthető, hogy a jövőben a szakmai érdek-képviseleti rendszer, az egyesületi működés átalakításánál ezek a szempontok meghatározóvá válnak.

UNIBRIKETT
... a hatékony és tiszta tüzelőanyag!

ÁRZUHANÁS

—4200FT/MÁZSA helyett—
3 900 FT/MÁZSA

Ne legyen rest(!)
készüljön már most a télre...

**Raktárból való rendelés
Vásárlás akár szombaton is!**

* Az akció 2015. április 1-től visszavonásig tart. A feltüntetett ár az Áfát nem tartalmazza.

20 kg

Rendelés: +36 30 549 3232

WWW.UNIBRIKETT.HU

Központi raktár: Mogyoród, kihelyezett telephely Újpest

E-MAIL CÍMÜNK:
IRODA@UNIBRIKETT.HU

TELEFONSZÁMUNK:
+36-30/548-3232

WEBOLDALUNK:
WWW.UNIBRIKETT.HU